

Helyhatósági választások Romániában

Romániában június 5-én rendezték meg a polgármesterek személyéről, valamint a helyi és megyei tanácsok összetételéről döntő helyhatósági választásokat. A választásokon a részvételi arány 48,27 százalék volt, ugyanakkor jelentős a különbség a városok és a községek között: előbbiekben csupán 39,80 százalék, utóbbiakban 59,71 százalék volt a mutató. A legnagyobb részvételi aránnyal a romániai gyakorlatnak megfelelően az ország déli megyéi büszkélkedhettek, Giurgiu, Teleorman és Olt megyékben meghaladta a 60 százalékot a részvétel. A legalacsonyabb részvételi arány Temes és Iasi megyékben volt, alig haladta meg a 40 százalékot, rögtön ezt követően azonban a két magyar többségű megye, Hargita és Kovászna következik 43,48, illetve 43,69 százalékos aránnyal. Az abszolút legalacsonyabb részvétel a fővárosban volt, itt mindössze a szavazók 33,09 százaléka járult az urnák elé.

Az országos végeredmény alapján kijelenthető, hogy a választások legnagyobb győztese a Szociáldemokrata Párt (PSD), amely a leginkább politikai opciót kifejező megyei tanácsi szavazatok tekintetében – ide számolva a fővárosi közgyűlésre leadott szavazatokat is – kerekén 35 százalékot szerzett. Legnagyobb politikai ellenfele, a Nemzeti Liberális Párt (PNL) csupán a voksok 30,6 százalékát kapta. A két nagy párt közötti erőviszonyokat még inkább a baloldal irányába billenti, hogy a PSD az Országos Szövetség Románia Fejlődéséért (UNPR) nevű szatellit-párttal szövetségben további 4,6 százaléknyi szavazatot szerzett, míg a szintén velük koalícióképes, Calin Popescu Tariceanu szenátusi elnök vezette Liberálisok és Demokraták Szövetsége (ALDE) 6,32 százalékot kapott. A Romániai Magyar Demokrata Szövetség a szavazatok 4,98 százalékát, míg a Traian Basescu volt államfő vezette Népi Mozgalom Párt (PMP) a voksok 4,46 százalékát szerezte meg. A két kisebb magyar párt a következő eredményeket érte el: Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) 38215 szavazat (0,46%), Magyar Polgári Párt (MPP) 16824 szavazat (0,20%).

A megszerzett mandátumok tekintetében a PSD 1677 polgármesteri tisztséget (52,63%), plusz az UNPR-vel szövetségben a főpolgármesteri tisztséget szerezte meg, 579 megyei tanácsosi mandátum (40,32%) és 16648 helyi tanácsosi mandátum (41,39%) jutott a pártnak. A párt az UNPR-vel szövetségben további 19, az ALDE-val szövetségben pedig további 9 polgármesteri helyet szerzett. Az ALDE önállóan 64

polgármesteri tisztséget (2%), 80 megyei tanácsosi (5,57%) és 2504 helyi tanácsosi mandátumot (6,22%) szerzett, míg az UNPR önállóan 26 polgármesteri széket (0,81%), valamint 14 megyei tanácsosi mandátumot (0,97%) és 1203 helyi tanácsosi mandátumot (2,99%) nyert el.

A PNL 1081 polgármesteri tisztséget (33,92%), 504 megyei tanácsosi (35,09%) és 13193 helyi tanácsosi (32,80%) tudhat a magáénak. A PMP 18 polgármestert (0,56%), 41 megyei tanácsost (2,85%) és 1315 helyi tanácsost (3,26%) ad a következő négy évben.

Az RMDSZ önállóan 195 polgármesteri tisztséget (6,12%), 95 megyei tanácsosi mandátumot (6,61%) és 2284 helyi tanácsosi mandátumot (5,67%) szerzett meg. A Magyar Polgári Párt (MPP) önállóan 13 polgármesteri mandátumot (0,40%), 6 megyei tanácsosi mandátumot (0,41%) és 158 helyi tanácsosi mandátumot (0,39%) kapott. Az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) önállóan nem nyert polgármesteri tisztséget, 6 megyei tanácsosi mandátummal (0,41%) és 207 helyi tanácsosi mandátummal (0,51%) kell beérniük a következő négy évben. Az MPP-EMNP koalíció két polgármesteri mandátumot (0,06%) és 33 helyi tanácsosi mandátumot szerzett (0,08%).

A legfontosabb nagyvárosi polgármesteri tisztségek tekintetében az látszik, hogy a PSD a főpolgármesteri tisztség mellett elnyerte Bukarest összes kerületének polgármesteri tisztségét, valamint a következő, Kárpátokon kívüli nagyvárosokat: Pitesti, Bákó, Braila, Buzau, Konstanca, Targoviste, Craiova, Galac, Giurgiu, Targu-Jiu, Slobozia, Iasi, Drobeta Turnu Severin, Slatina, Alexandria, Vaslui és Focsani. Erdélyből Besztercén és Zilahon lesz szociáldemokrata polgármester.

A PNL a Kárpátokon túl csak Botosani, Calarasi, Piatra Neamt, Ploiesti és Suceava városok vezetését nyerte el, Erdélyben azonban minden fontosabb nagyvárosnak liberális polgármestere lesz: Gyulafehérvár, Nagyvárad, Resita, Kolozsvár, Temesvár. Brassóban és Marosvásárhelyen függetlenként, de a PNL támogatásával tartották meg eddigi polgármesteri tisztségüket George Scripcaru és Dorin Florea, Nagybányán a Koalíció Nagybányáért helyi szervezet színeiben nyert az előzetes letartóztatásban levő Catalin Chereches, Nagyszebenben a Német Demokrata Fórum (NDF) jelöltje, Astrid Cora Fodor nyert, Déván egy kis párt jelöltjeként Mircia Muntean volt polgármester diadalmaskodott, továbbá Tulceán független, Ramnicu Valcean kis párt jelöltje nyert.

A román pártok versenyében a baloldali blokk, amely a szociáldemokraták mellett az UNPR-t és az ALDE-t is magában foglalja egyértelmű előnyre tett szert a liberálisok előtt. Az őszi parlamenti választások előtt ez azt a tétet fogalmazza meg a Klaus Johannis államfő szövetségét maga mellett tudó PNL számára: nem engedhetik meg, hogy a PSD-UNPR-ALDE megszerezze a parlamenti mandátumok abszolút többségét. Ennek oka, hogy a román alkotmány értelmében az államfőnek csak akkor nincs mérlegelési joga a miniszterelnöki kinevezés tekintetében, ha egy párt megszerzi a mandátumok több mint felét. Ha ez nem így van, akkor a pártokkal történő konzultációk után belátása szerint kérhet fel valakit kormányalakításra. A képletet bonyolítja a Traian Basescu vezette PMP, amely most a parlamenti küszöb közelében táncol, ám ősszel jó eséllyel átlépi azt. Számukra mégsem egyértelmű szövetséges a PNL, mivel a volt elnök saját pártjaként kezelt PMP tulajdonképpen éppen a liberálisoktól vehet el szavazókat. Az RMDSZ mindkét oldallal koalícióképes, így az őszi választások után könnyen a királycsináló szerepébe kerülhet – abban az esetben, ha a baloldali blokk nem szerez egyedül is többséget a parlamentben.

A magyar szervezetekre leadott voksok megoszlásából az látszik, hogy az RMDSZ növelni tudta fölényét a két kisebb párthoz képest. A megyei tanácsosokra leadott szavazatokat figyelembe véve az RMDSZ a voksok 88,21 százalékát, az EMNP 8,18 százalékát, az MPP pedig 3,60 százalékát kapta. A két kis szervezet tekintetében a kép azonban csalóka, mivel a stratégikus jelöltállításának köszönhetően az MPP 13 polgármesteri mandátumot szerzett, míg az EMNP önállóan egyet sem, csupán a két MPP-EMNP koalíciós polgármesteri tisztséget szerezte meg – ezeken a településeken a megválasztott városvezető az MPP tagja. Az MPP szelektív jelöltállítása miatt ugyanakkor az EMNP a polgármesterekre leadott szavazatokat nézve is megelőzte riválisát, igaz, sokkal kisebb arányban. (21171 szavazat vs. 19355 szavazat). Mindkét kisebb párt 6-6 megyei tanácsosi mandátumot kapott, a helyi tanácsosok számában pedig az EMNP nyert 207-158 arányban. A koalíciós helyi tanácsosok száma 33. Az RMDSZ ezzel szemben 195 polgármestert, 95 megyei tanácsosi mandátumot és 2284 helyi tanácsosi mandátumot szerzett.

Ha a négy évvel ezelőtti eredményekkel hasonlítjuk össze a mostani helyzetet, akkor a részvételi arány csökkenését mindenképpen figyelembe kell vennünk. 2012-ben 577637 szavazat érkezett a három magyar szervezetre összesen, most ez a szám

466862. A csökkenés tehát 19,18 százalékos, ami magasabb az országos 14,4 százalékos részvételi arány csökkenésénél. Ha csak az RMDSZ eredményeit nézzük, akkor a négy évvel ezelőtti 491864 szavazat most 411823-ra olvadt, ez 16,28 százalékos csökkenésnek felel meg. Az EMNP négy évvel ezelőtt 44276, most 38215 voksot kapott, a csökkenés itt 13,69 százalékos. Az MPP 2012-ben 36671, most a szelektív jelöltállításnak is köszönhetően 16824 szavazatot kapott, a csökkenés tehát 54,13 százalékos. A teljes képhez tartozik, hogy négy éve egy EMNP-MPP közös megyei lista 4826 szavazatot kapott, ilyen idén nem létezett. A fenti számok értelmezéséhez mindenképpen figyelembe kell venni az alacsony székelyföldi részvételi arányokat: az RMDSZ szavazatcsökkenésének egy jelentős részét itt kell keresnünk.

A román-magyar versenyben a jelenlegi választási eredmények mindenképpen jobbak, mint négy évvel ezelőtt. Bár Marosvásárhelyen a független magyar jelölt 1727 szavazattal elmaradt Dorin Floreától, Szatmárnémetiben újra magyar lesz a polgármester, továbbá jó eséllyel tárgyal az RMDSZ a Szatmár és Maros megyei tanács elnöki tisztségének megszerzéséért. Megyei tanács alelnöki tisztség megszerzésére a román pártokkal folytatandó tárgyalások függvényében megnyílik az esély Bihar, Brassó, Szilágy és Kolozs megyében, alpolgármesteri tisztségre pedig Kolozsváron, Aradon és Zilahon lehet számítani. Nagyváradon a kétharmados PNL-nek nincs szüksége az RMDSZ támogatására a helyi tanácsban – köszönhetően részben a rendkívül rossz RMDSZ-eredmények – a megyei kétharmadhoz azonban szükség van a magyarokra.

Székelyföldön az RMDSZ fölényesen megőrizte a két megyeszékhely, Sepsiszentgyörgy és Csíkszereda városvezetői tisztségét, Kézdivásárhelyen kisebb fölényel, ám szintén RMDSZ-es marad a városvezetés. Gyergyószentmiklóson az MPP győzött óriási fölényel, itt nem is volt RMDSZ-es ellenjelölt, míg a legnagyobb harc Székelyudvarhelyen bontakozott ki, ahol az MPP-EMNP koalíció győzni tudott az RMDSZ-es jelölt és a függetlenként induló volt RMDSZ-es városvezető ellenében.

A Kovászna megyei tanácsban az RMDSZ-nek 20, az EMNP-nek 3, a PNL-nek 3, a PSD-nek 3, az MPP-nek 2 tanácsosa lesz, Hargita megyében 19 RMDSZ-es, 4 MPP-s, 3 PSD-s, 3 EMNP-s és 2 PNL-s lesz.